

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

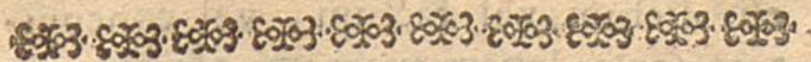
Et In octo Partes ... distincta ...

De Peccatis Et Gratia

Vindalium, 1646

Cap. IV. De natura peccati commissionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38789

CAPVT IV.

De natura peccati commissionis.

CONCLUSIO VNICA.

Peccatum rectè definitur ab Augusti-
no, Dictum, factum, vel concupitum
contra legem æternam.) Hanc probat S.
Thomas 1. 2. quæst. 71. art. 6. quia pec-
catum nihil est aliud, quàm actus huma-
nus malus; dicitur autem actus aliquis
humanus, quia est voluntarius, siue sit eli-
citus à voluntate, siue imperatus; malus
verò, quia caret debitâ commensuratio-
ne, ad primam regulam voluntatis hu-
manæ, quæ est lex æterna. Porrò August.
in allata definitione vtrumque comple-
xus est: primum quidem, quod est
quasi materiale in peccato, cum di-
xit, Dictum, factum, vel concupitum. Se-
cundum verò, quod est quasi formale,
cum dixit, contra legem æternam.

Verùm circa hæc nonnullæ occurrunt
difficultates, quarum prima sumitur ex
supradictis, de peccato omissionis, quod
ostendimus esse posse sine omni actu;

hinc enim sequitur, non omne peccatum esse dictum, vel factum, vel concupitum contra legem æternam; adeoque aliam peccati definitionem non esse legitimam Respondetur ex S. Doctore ad 1. affirmationem, & negationem reduci ad idem genus, sicut in diuinis genitum, & ingenitum reducitur ad relationem; ac proinde prædictam definitionem sic debere intelligi, vt peccatum sit dictum, vel non dictum; factum, vel non factum, &c.

Secunda difficultas est, quomodo in communi definitione peccati ponatur, quòd sit contra legem Dei; hinc enim colligitur, quicquid peccatum est, ideo esse, quia prohibitum est; cum tamen vice versa multa sint prohibita, quia ex se sunt mala, & peccata, Respondeo omnia peccata id habere commune, vt sint aliqua lege prohibita, nempe aut positua, aut naturalis; imò vt sint peccata, quia tali lege prohibentur. Quando autem dicitur multa prohiberi, quia sunt ex se mala sensam esse, multa prohiberi lege positua, quæ ex natura sua mala sunt, quale est homicidium, adulterium, &c. Id tamen non obstare, quin generatim verum sit, omnia peccata ideo esse peccata, quia aliqua lege prohibentur; siqui-

DE PECCATIS. CAP. IV. 15
dem ea quæ dicuntur ex se mala, idè
sunt peccata, quia legi naturali repu-
gnant; quæ verò non sunt ex se mala,
idè sunt peccata, quia legi positivæ ad-
versantur.

Dices, nonne lex naturalis vetat ho-
mucidium, adulterium, actusque similes,
quia ex se mali sunt? Nisi enim essent
mali, eos non vetaret; ergo falsum est
eiusmodi actus esse malos, quia lege na-
turali prohibentur. Respondeo hoc vno
sensu verum esse, & alio falsum. Verum
est, per legem naturalem prohiberi actus
illos, quia ex se obiectivè mali sunt; fal-
sum autem per illam eos prohiberi, quia
formaliter mali sunt: non enim sunt for-
maliter mali, nisi vt fiunt contra obli-
gationem, ex lege naturali ortam. Quid
porro intelligatur per legem naturalem,
ex superiori libro petendum est.

Tertia difficultas, eaque grauis, & in-
ter recentiores valde controuersa, est,
in quo consistat ratio formalis peccati
commissionis, an in priuatione rectitudi-
nis debitæ, an verò in positiva, & reali
illius dissonantia cum lege.

Respondeo, probabiliorem videri eo-
rum sententiam qui dicunt, formale pec-
cati commissionis non consistere in pri-
uatione, sed in ratione aliqua positiva.

Rario est, tam quia id sine dubio melius cohæret cum peccati definitione, ex Augustino antea relata, & à S. Doctore probata: ea enim directè competit tantum peccato commissionis, cuius rationem nō explicat, nisi per actus legi diuinæ positiuè contrarios.

Tum quia hoc modo melius intelligitur discrimen, quòd inter peccatum commissionis, & omissionis reperiri debet, vt patet vel ex ipsis nominibus. Cum enim peccatum omissionis formaliter consistat in priuatione actus debiti, peccatum commissionis vice versa constitui debet in positione actus indebiti. Aliàs si commissio formaliter consistit in priuatione, vix erit maius discrimen inter omissionem, & cōmissionem, quàm inter duas omissiones. Præsertim cum tunc tota commissionis entitas ad materiale spectet, & aliunde in ipsa etiam omissione ferè sèper de facto, actus aliquis positiuus reperiatur, vt suprà diximus.

Tum quia id planè consentaneum est iis, quæ tradunt Philosophi post Aristotelem cap. de qualitate, & aliàs, de oppositione contrarietatis quæ reperitur inter bonum, & malum; inter iustitiam, & iniustitiam: talis enim oppositio non habet locum, nisi inter extrema rea-

DE PECCATIS. CAP. IV. 17

lia, & realiter distincta.

Quòd si dicas, ea intelligi de habitu bono, & malo; hinc à fortiori colligo, idem sentiendū esse de actu bono, & malo; cū habitus illi inclinent ad actus similes, imò dicantur contrarii inter se, quia rēdunt ad actus cōtrariè oppositos.

Tum quia negari nō potest, quin actus ipse malus entitatiuè spectatus, sit contra legem Dei; cū prohibitio directè cadat in illum, verbi causa, in reale homicidium, vel adulterium: atqui illud est formaliter malum, quod est contra legem Dei, ergo ipse actus prohibitus, entitatiuè spectatus, est formaliter malus, adeoque formalis illius malitia non quid priuatiuum, sed positium. Confirmatur, nam quantumuis abstrahas à priuatione, quæ consequitur actum malum, modo concipias tendentiam realem actus, in obiectum legi dissonum, intelliges vērū & formale peccatum adesse.

Tum denique, quia quando dicitur, peccatum commissionis esse formaliter priuationem rectitudinis debitæ, quæto quodnam sit subiectum proximum talis priuationis? An actus ipse malus, ut quidam dicunt? at hoc impossibile est, quia priuatio est carentia formæ, in subiecto apto ad eam habendam; actus au-

tem per se malus, verbi causa, odium Dei, non est capax rectitudinis, etiam per diuinam potentiam; cum repugnet quod Deus possit bene, & laudabiliter odio haberi. An fortè ipsa potentia seu voluntas erit subiectum dictæ priuationis, vt alij arbitrantur? Verùm neque hoc admitti potest, primò, quia actus ipse formaliter malus est, malitia actuali, de qua tantùm hîc agimus; voluntas autem non dicitur sic mala, nisi ratione actus mali: quo fit vt malitia sit immediatè in actu, & tantùm mediatè in voluntate. Si ergo malitia actus nihil est aliud, quàm priuatio, profectò sicut malitia, ita & priuatio proxime actû ipsum, non voluntatem afficere debet. Secundo, quia sæpe contingit hominem peccare, contra præceptum negatiuum, quo tempore non vrget præceptum affirmatiuum eliciendi aliquem actum bonum oppositum; vt si Deum odio habeat, quando non tenetur ex præcepto eum actu diligere. Potest ergo dari peccatum commissionis, quod non priuet voluntatem rectitudine aliqua ipsi debita; ac proinde formalitas prauæ commissionis in eiusmodi priuatione consistere nequit.

Dices 1. omnes Patres communiter

DE PECCATIS. CAP. IV. 19
nobis repugnare, cum sæpissimè dicant,
peccatum esse priuationem, & nihil. Res-
pondeo, Patres, vt efficacius nos à pec-
cato auertant, plerumque agere de illo,
oratorio more, & magis attendere ad
effectus, qui ex eo sequuntur, quàm ad
quidditatem illius, in rigore metaphy-
sico spectatam. Quare quando pecca-
tum vocant priuationem, loquuntur in
sensu causali, nõ formali, vt vel ex eo pa-
tet, quia sæpe agunt de priuatione gra-
tiæ, & gloriæ æternæ, in qua omnium
consensu formalitas peccati non consistit.
Et aliunde nullus affertur textus ex Pa-
tribus, quo constet, peccatum commis-
sionis formaliter consistere, in priuatio-
ne rectitudinis debitæ inesse actui, aut
potentiæ, vt volunt aduersarij. Dicunt
etiam Patres peccatum esse nihil, vel
quia causat varias priuationes, quæ sunt
nihil, vel quia moraliter facit vt homo
sit nihil, seu nullius pretij, iuxta illud
Psalm. 72. ad nihilum redactus sum, &
nesciui.

Dices 2. si peccatum commissionis est
formaliter aliquid reale & positium,
quomodo non erit Deus causa peccati, vt
peccatum est? Respondeo ideò non esse,
quia etsi concurrat ad totam entitatem
peccati, id facit præter intentionem, &

tantum ut non desit primæ causæ, quæ parata esse debet ad concurrentium cum causis secundis, iuxta conditionem & exigentiam earum. Et idem respondendum est in sententia opposita, si quæram, qui fiat Deus non esse causam, peccati cum realiter producat totam entitatem, ex qua privatio necessario resultat. Præsertim cum homo peccans non aliter sit causa peccati, nisi quia ponit fundamentum, ad quod necessario sequitur malitia: quemadmodum generatim quod est causa causæ, est etiam causa causati, necessariam cum causa connexionem habentis. Plura de hoc argumento videri possunt in suavi Concordia disp. 3. sect. 4. num. 8.

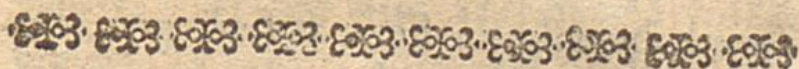
Dices 3. in peccato commissionis duo considerari possunt, nempe auersio à Deo, & conuersio ad creaturam: at formalitas talis peccati non consistit in conuersione, quia hæc non esset mala, nisi cum auersione coniuncta esset: ergo ponenda est in auersione à Deo, ac proinde in priuatione. Respondeo negando posteriorem hanc illationem, nam etsi auersio soleat concipi per modum priuationis, ea tamen à parte rei est aliquid reale, sicut & ipsa conuersio; eo modo quo in motu locali, non tantum accessus ad ter-

DE PECCATIS. CAP. IV. 21
minum ad quem, sed etiam recessus à
termino à quo est aliquid reale. Et quã-
uis verum sit, conuersionem non fore
malam, si non adesset auersio à Deo, seu
à lege ipsius; ex hypothese tamen quòd
statuta sit lex, prohibens talem actum,
ipse per suam entitatem realiter repu-
gnat legi diuinæ, & à Deo auertit.

Dices 4. peccatum habituale consistit
in priuatione, omnium consensu, ergo &
actuale. Sequela patet, quia peccatum
habituale nihil est aliud, quàm ipsa
actuale, vt consideratur in facto esse, si-
cut vice versa peccatum actuale est ip-
sum habituale in fieri; at fieri priuatio-
nis non potest non esse priuatio, vt pa-
tet exemplo obscuritatis, cuius fieri est
obscuratio, vt ita loquar. Respondeo ne-
gando sequelam, & ad probationem il-
lius, quicquid sit de maiori, negamus
minorem; licet enim concipiamus pri-
uationem in fieri, & in facto esse, ta-
men à parte rei fieri priuationis non
est priuatio, sed aliquid positium, vt
in exemplo tenebrarum, earum fieri
est recessus solis. Ita ergo etsi peccatum
habituale consistat in priuatione, il-
lius fieri poterit esse actus realis, à lege
diuina positiuè dissonans.

Nota, cum sæpe in aliis partibus Theo-

logiæ mentio incidat de peccato, si for-
tè contingit nos in præcedentibus opus-
culis, de eo obiter agendo nominasse
priuationem, id debere intelligi
vel in sensu explicato, vel iuxta com-
muniorem sententiam quam dispu-
tationis causa supponebamus, neglecta
interim accuratiori illius disquisitione,
quæ ad istam partem, quam modo ver-
samus, propriè spectabat. Porro quæ sit
sententia S. Thomæ de difficultate pro-
posita, ex sequenti bus sufficienter intel-
ligetur.

CAPVT V.

De peccato omissionis.

CONCLUSIO I.

Peccatum omissionis plerùmque non
est sine aliquo actu positiuo, qui sit
directè, vel indirectè causa illius; abso-
lutè tamen sine aliquo tali actu esse po-
test.) Prior pars ex ipsa experientia satis
colligi videtur, constat enim nos, vt plu-
rimùm, non omittere culpabiliter opus
præceptum, nisi vel quia directè volu-